

plėtojant ESIF finansinių priemonių taikymą

Europos regioninės plėtros fondas

Finansinės priemonės

Europos regioninės plėtros fondo bendrai finansuojamos finansinės priemonės – tai darnus ir efektyvus būdas investuoti į augimą, žmogiškųjų išteklių bei verslo plėtrą ES valstybėse narėse ir regionuose. Jomis remiamas platus plėtros krypčių spektras taip sukuriant poveikį daugybei paramos gavėjų, o kartu sudaromos galimybės sugrąžintas fondų lėšas investuoti dar kartą.

Europos regioninės plėtros fondas (ERPF) – vienas iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESIF) – prisideda prie pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo, taip pat siekia stiprinti ES regionų ir miestų ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą.

2014–2020 m. laikotarpiu siekiant stiprinti ekonomikos augimą, kurti naujas darbo vietas ir mažinti regioninius skirtumus ERPF numatyta beveik 200 mlrd. EUR.

ERPF parama gali būti teikiama kaip subsidijos ir vis dažniau kaip finansinės priemonės.

Iki 2013 m. pabaigos finansinėms priemonėms paskolų, garantijų ir investicijų į nuosavą kapitalą forma iš ERPF buvo skirta per 9 mlrd. EUR beveik visose ES valstybėse narėse. Virš 200 tūkst. asmenų ir įmonių gavo paramą verslo plėtrai, urbanistiniams projektams ir energijos vartojimo efektyvumo bei atsinaujinančių energijos šaltinių investicijoms. Apie 90 proc. paramos buvo skirta SVV subjektų verslo plėtrai.

Finansinės priemonės

- lėšos sugrįžta atgal į biudžetą;
- lėšų srautas yra atsinaujinantis, t. y. sugrąžintos lėšos gali būti investuojamos iš naujo toje pačioje srityje;
- tinka finansiškai gyvybingiems projektams, t. y. tokiems, kurie, tikėtina, generuos pakankamai pajamų, kad galėtų lėšas grąžinti;
- sudaro galimybes pritraukti finansavimą iš kitų šaltinių, taip pat ir privačių, bei taip padidinti investicijas ypač tuose sektoriuose ar srityse, kuriose susiduriama su finansavimo prieinamumo iššūkiais;
- gali būti teikiamos paskolų, garantijų ar investicijų į nuosavą kapitalą forma;
- gali remti pasiūlos pusę ir taip prisidėti prie rinkos plėtros;
- gali būti derinamos su subsidijomis;
- gali būti valdomos nacionalinių ar regioninių bankų, tarptautinių organizacijų tokių kaip Europos investicijų bankas ar Europos investicijų fondas, finansinių tarpininkų ir vadovaujančiųjų institucijų (tik paskolų ir garantijų atveju).

Įvertinus finansinių priemonių pranašumus, 2014–2020 m. jos gali būti naudojamos siekiant **visų teminių tikslų** ir, tikimasi, kad dėl supaprastintų ir lankstesnių įgyvendinimo modelių bus naudojamos dar plačiau.

Finansinės priemonės, bendrai finansuojamos iš ERPF, **gali būti naudojamos įgyvendinant visus valstybių narių ir regionų programų, finansuojamų iš ERPF lėšų, investavimo prioritetus** tuo atveju, jei buvo **nustatyti rinkos trūkumai**, t. y. bankų finansavimas nėra prieinamas ir (arba) privatus sektorius neinvestuoja (pavyzdžiui, SVV subjektai, naujos įmonės rinkoje negali gauti pakankamai kapitalo, nėra prieinamo finansavimo sparčiai augančioms įmonėms arba komercinių bankų skolinimas yra ribotas arba prieinamas nepatraukliomis sąlygomis).

Finansinės priemonės gali prisidėti siekiant plataus spektro ERPF investavimo prioritetų tokių kaip:

- skatinti verslo investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas (MTI);
- plėsti plačiajuosčio ryšio diegimą ir diegti didelės spartos tinklus bei tobulinti IRT produktus, paslaugas ir elektroninę prekybą;
- remti SVV subjektų pajėgumus augti ir dalyvauti inovacijų procesuose, taip pat kurti naujus verslo modelius;
- skatinti energijos, gaunamos iš atsinaujinančiųjų išteklių, gamybą ir paskirstymą, energijos vartojimo efektyvumą ir atsinaujinančios energijos naudojimą įmonėse, viešojoje infrastruktūroje ir būsto sektoriuje;
- remti prisitaikymo prie klimato kaitos investicijas;
- investuoti į atliekų ir vandens sektorius;
- gerinti miestų aplinką, įskaitant pramoninių miestų rajonų atgaivinimą;
- remti perėjimą prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos;
- remti įvairiarūšį ir aplinką tausojantį transportą ir regionų judumą.

Be kita ko, ERPF parama turi būti sutelkta ties keletu pagrindinių prioritetinių sričių, kitaip vadinamų „teminių tikslų“, todėl tikimasi, kad finansinių priemonių naudojimas bus intensyvus MTI, verslo paramos, energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančios energijos srityse.

Taigi finansinės priemonės, bendrai finansuojamos iš ERPF lėšų, gali būti skirtos **įvairaus pobūdžio projektams remti** – pradedant viešosios infrastruktūros ir pelningų investicijų projektais, baigiant parama namų ūkiams gyvenamųjų namų energijos vartojimo efektyvumui pagerinti.

Gali būti įgyvendinamos **įvairios ERPF remiamos finansinės priemonės**:

- **Paskolos** gali būti teikiamos tose srityse, kur įprastas rinkos skolinimas (pavyzdžiui, iš bankų) neprieinamas, arba jos gali būti teikiamos palankesnėmis sąlygomis nei įprastai rinkoje, pavyzdžiui, taikant mažesnę palūkanų normą, ilgesnį grąžinimo terminą ar nustatant mažesnius įkeičiamo turto reikalavimus. Pavyzdžiui, paskolos be jokių palūkanų verslo įkūrimui gali būti teikiamos tam tikro regiono verslininkams, kurie ketina steigti MVĮ.

- **Mikrokreditai** – mažos apimties paskolos teikiamos SVV subjektams, kurie neturi galimybių pasiskolinti rinkos sąlygomis, paprastai nustatant trumpą paskolos grąžinimo terminą ir nereikalaujant įkeisti turto arba nustatant mažesnius įkeičiamo turto reikalavimus. Kaip pavyzdį galima paminėti labai mažas paskolas, kurios regione teikiamos socialinę atskirtį patiriantiems asmenims, individualiam verslui, partnerystei, ribotos atsakomybės įmonėms ir trečiojo sektoriaus įmonėms.
- **Garantijos**, kuriomis skolintojui užtikrinama, kad suteiktas kapitalas bus grąžintas tuo atveju, jei paskolos gavėjas tampa nepajėgus paskolą grąžinti. Pavyzdžiui, greta nacionalinės garantijų sistemos gali būti sukurta pergaramavimo schema taip ženkliai sumažinant SVV subjektų finansavimo kaštus ir pagerinant SVV subjektų priėjimą prie finansavimo šaltinių.
- **Investicijos į nuosavą kapitalą** – investicijos į įmonės kapitalą investuotojui perleidžiant dalį arba visas įmonės akcijas. Tokiu būdu investuotojas turi galimybę kontroliuoti įmonės veiklą bei uždirbti iš įmonės pelno. Tokios priemonės apima privatų ar rizikos ir ankstyvosios stadijos (parengiamosios stadijos ir veiklos pradžios) kapitalą. Kapitalo grąža priklauso nuo verslo augimo tempų ir pelningumo, ji gaunama investuotojui pardavus įsigytas įmonės akcijas kitam investuotojui arba atliekant pirminį viešą akcijų siūlymą. Bendrai finansuojami regioniniai privataus kapitalo fondai sėkmingai investuoja, pavyzdžiui, į fizinius mokslus, IT (komunikacijas), pramonę (transportą), prekybą ir energetikos (aplinkos) technologijas.

Finansinės priemonės gali būti derinamos su subsidijomis ir kitomis paramos formomis. Dažnu atveju dar prieš pritraukiant investicijų fondus būtina tinkamai pasiruošti investicijų įgyvendinimui, todėl iš ERPF taip pat gali būti remiama konsultacinė ir kita pagalba.

Finansinės priemonės, bendrai finansuojamos iš ERPF, gali reikšmingai paskatinti ilgalaikę plėtrą vystant ir remiant pasiūlos pusę, finansuojant ekonomiškai gyvybingus projektus bei atveriant naujas galimybes rinkoje. Jos taip pat gali sukurti platesnes galimybes investuotojams ir finansiniams tarpininkams, kadangi projektai tampa patrauklesni finansinėse priemonėse dalyvaujant viešajam sektoriui ir užtikrinant rizikos pasidalijimą.

Daugiau informacijos

Daugiau informacijos apie finansines priemones ir regioninę politiką:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_en.pdf

ESIF programų finansinių priemonių gairės vadovaujančiosioms institucijoms:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Informacija apie finansinių priemonių ex ante vertinimo metodiką:

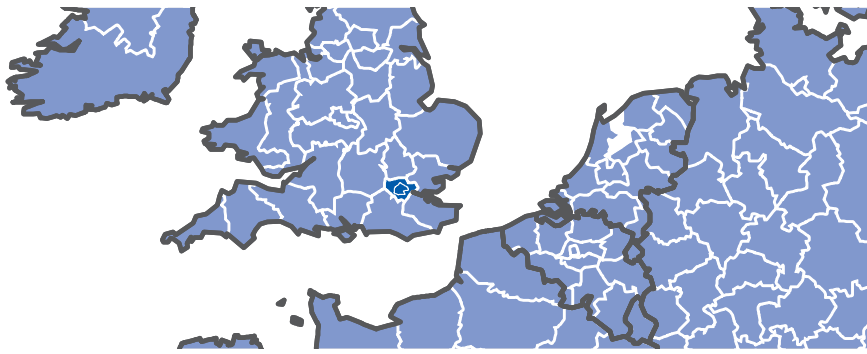
http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Konsultacinės pagalbos dėl ESIF finansinių priemonių platforma, „fi-compass“ svetainė:

<http://www.fi-compass.eu/>

Europos struktūrinių ir investicijų fondų teisės aktai:

http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/information/legislation/regulations/

London Green Fund

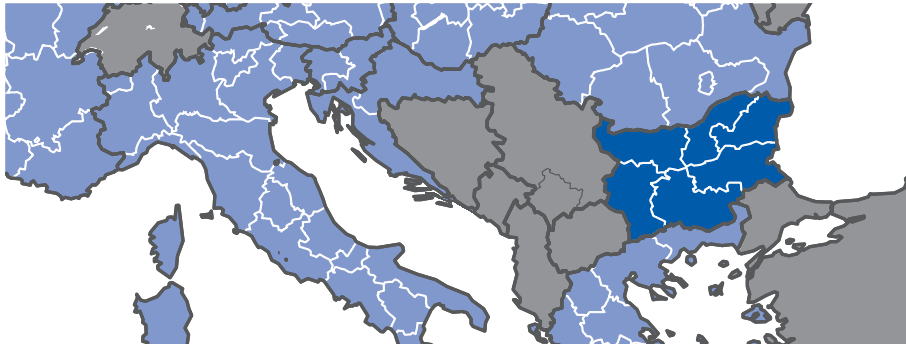
479 mln. EUR
Iš jų 71 mln. EUR iš ERPF
Paskolos, investicijos į nuosavą kapitalą, garantijos
Energijos vartojimo efektyvumas ir atliekos
Jungtinė Karalystė

... remiant Londono perėjimą prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos ...

Fondo lėšos investuojamos į energijos vartojimo efektyvumą, atliekas ir aplinką tausojančią socialinį būstą. Investicijos nukreiptos į rinkos trūkumus, kurie lemia, kad projektas arba jo dalis yra per rizikingi privačiam investuotojui, pavyzdžiui, nežinoma rinkos paklausa, nauja arba dar kuriama technologija arba neįprastai ilgas gražos laikotarpis.

Numatomas poveikis – per 2000 sukurtų darbo vietų, 215 tūkst. tonų per metus sumažintas CO2 išmetimas ir 330 tūkst. tonų per metus mažiau atliekų, patenkančių į sąvartyną.

Šis pavyzdys atskleidžia fondo struktūros lankstumą teikiant plačios apimties paramą ir kaip finansinė priemonė gali pritraukti papildomų finansavimo šaltinių bei paskatinti dalyvauti privatų sektorių.

Portfelinės garantijos paskoloms

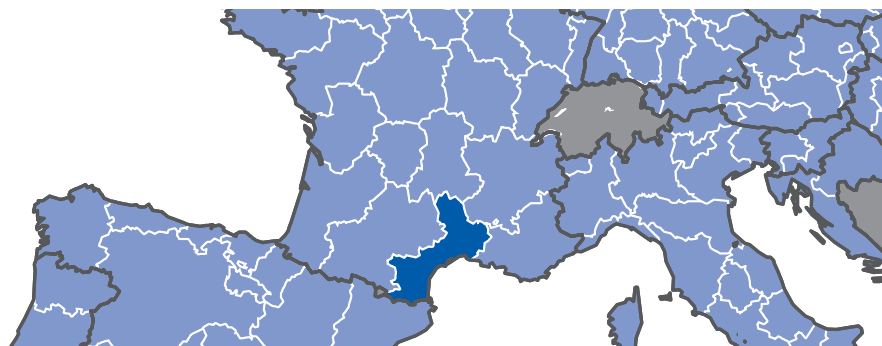
60 mln. EUR
Iš jų 51 mln. EUR iš ERPF
Garantijos
MVĮ
Bulgarija

... sprendžiant neprieinamo rinkos finansavimo MVĮ dėl nepakankamo įkeičiamo turto problemą ...

Portfelinių garantijų schema Bulgarijoje skirta paskatinti bankų sektorių kredituoti MVĮ ir mažinti reikalavimus, nustatomus įkeičiamam turtui. Suteikiant garantiją, vietiniai bankai MVĮ taiko žemesnę palūkanų normą ir mažesnius įkeičiamo turto reikalavimus. Tokiu būdu sugriaunamas uždaras ciklas „nėra kredito – nėra investicijų – nėra verslo augimo – nėra pasitikėjimo“. Fondo garantijų portfelis sudaro virš 300 mln. EUR.

Nuo 2011 m. buvo paremta beveik 4 tūkst. MVĮ tose srityse, kur labai mažoms įmonėms, aukštos rizikos projektams ar inovatyviems sprendimams gauti finansavimą iš rinkos šaltinių yra sudėtinga.

Šis pavyzdys atskleidžia, kaip garantijų teikimas gali padidinti kreditavimą iš privataus sektoriaus.

SAS JEREMIE Languedoc-Roussillon

11 mln. EUR
Iš jų 5,5 mln. EUR iš ERPF
Investicijos į nuosavą kapitalą
MVĮ
Prancūzija

...skatinant inovacijas, regioninės ekonomikos augimą ir konkurencingumą...

Fondas teikia investicijas į nuosavą kapitalą jaunos, didelio augimo galimybės pasižyminčioms įmonėms, ypač veikiančioms informacinių technologijų ir sveikatos sektoriuose. Fondas taip pat teikia garantijas įmonėms, esančioms įvairiuose plėtros etapuose.

Nuo 2010 m. investicijos į nuosavą kapitalą suteiktos 21 įmonei, 2 iš jų jau sukaupe pakankamą kapitalą kotiravimui vertybinių popierių biržose.

Šis pavyzdys atskleidžia, kaip finansinė priemonė gali pritraukti reikšmingų privačių investicijų ir paspartinti regioninių MVĮ augimą.

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg